

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De *Postryder* verschijnt s' dingsdags, s' donderdags en zaterdags.

Men schryft in te Tongeren by M. COLLEE, boekdrukker uitgever van dit blad, groote markt, 20, en by alle postdirecteuren.

Alle toezending van brieven, annonces, geld, enz., moet gefrankeerd zyn.

Het abonnement is bepaeld op 7 fr. binnen de stad, 8 fr. buiten de stad.

Een blad afzonderlyk, 20 centiemen.

De aenkondigingen, per drukregel, 15 centiemen.

De reklamen, per drukregel 25 centiemen.

TONGEREN DEN 28 MAERT.

Als de zoo droevig vermaerde M. Orts in july 1864 met zyn voorstel van vermeerdering der volksvertegenwoordigers voo. den dag kwam, dan zegden de katholieken dat die voorstel ongrondwettig was en slechts moest dienen om de op *zero* gedaelde ministeriele meerderheid te versterken. Hier op groot gedruisch in het kamp der deftige liberaters!

Neen, antwoordden zy te gelyk, het voorstel moest in eene hoogdringende noodzakelykheid voorzien; het land kon niet langer zonder zyne wetlike vertegenwoordigers blyven! Het getal volksvertegenwoordigers was niet meer volledig. Er moest *zonder uitstel* in dien gebrekken staet van zaken voorzien worden!!

Zoo spraken, zoo schreven zy ten dien tyde, en al wat de katholieken hybragten of niet kon maer niets helpen:

Eh wel! er zyn nu reeds 9 maenden verlopen, en het voorstel Orts schynt dood en begraven te zyn!

Er wordt niet meer gesproken van het getal volksvertegenwoordigers te vermeederen en in de hoopdringende noodteuwigheid te voorzien! Al dat praten moest op niet met allen uitdraeijen!

Maer wat is nu de zedeles hiervan?

De zedeles hiervan is dat de katholieken gelyk hadden als zy zegden dat de liberaters komedie speelden.

En inderdaed, deze hebben by de kiezing van 11 augustus hunne rangen zoo wat weten aen te vullen; hunne meerderheid en by gevolg het vaderland, is in geene gevaer meer; en daerom is en blyft het voorstel Orts dood en begraven... tot dat het land (dat is hunne meerderheid) weer eens in prykel is van te vergaen!... O liberaters!

La Paix kondigt een belangryk nieuws af: de belgische bisschoppen zouden zich gezamenlyk tot den Koning gericht hebben, hem verzoekende de wet op het tydlyke der eerediensten in te trekken, of niet door zyn handteeken te bekrachtigen. In dat ontwerp, zouden zy zeggen, zyn er eenige hoofdbepalingen, welke onverenigbaar zyn met het volbrengen hunner verplichtingen. In een ander artikel zegt het zelfde blad, dat het geen geloof geeft aen het nieuws: dat M. de Brouckere, Pirmez en andere leden der linkerzy, verandering aen het wetsontwerp zouden voorstellen, ten einde de twee partyen te verzoenen.

De midden afleeling gelast met het onderzoek van het wetsontwerp op het tydlyke der eerediensten is gisteren voor de tweede maal vergaderd geweest. Na eene lange discussie heeft zy beslist met zes stemmen tegen eene, die van M. Delcour, dat het wetsontwerp tot groen slag moest hebben zekere algemeene principen die voorloopiglyk zyn geformuleerd. Deze principen zyn de stelligste bekrachtiging der moeder-gedachte van het wetsontwerp, dit wil zeggen de sekularisatie en in beslagerning der kerkelyke goederen. De priester zal vry zyn, binnen zekere palen, binnende muren zyner kerk, maer op voorwaerd dat de Staet eigenaer worde der geestelyke goederen.

Ziehier deze principen zoo als zy werden opgesteld.

1° Benoeming der leden van het kerkfabriek door de burgerlyke magt alleen;

2° Bevoegdheit der fabriekleden bepaeld by het bestaan van het erfgoed der fabrieken en by de vaststelling van het budget;

3° Onafhankelykheit der ministers van de eerediensten in al wat betreft het inwendig bestuur der kerkelyke belangen, zoo wel mogelyk de tusschenkomst der leden van den fabriekraed in deze orde van betrekkingen bepalende;

4° Toekening aen de kerk der rechtstresksche ontvangsten en van het gebruik zonder kontrol der offeranden, rondhalingen, obligatiën en andere inkomsten van dezen aard die in de kerk worden ingezameld;

5° Afschaffing van alle verplichting voor de gemeente van by te dragen tot de bekostigen des eerediensten. Zy behouden het recht om te subsidieeren in geval van ontoereikendheit en regelen de uitoefening van dit recht;

6° Reserve van een gedeelte van de opbrengst

der verburing van de stoelen alsmede van de opbrengst der lykdiesten, waervan de geestelyke overheid alleen het tarief vaststelt.

De menschelyke gerechtelheid.

In de maend november 1864, werl Bruno Claeys door het Assissenhof van Oost-Vlaenderen ter dood veroordeeld.

Dies vonnis voor gebrek van vorm door het Verbrekingshof vernietigd geworden zynde, zoo werd de besehuldigde naar het Assissenhof van West-Vlaenderen verzonden, en eendlyk is hy door den jury dezer provincie onplichtig bevonden geworden.

Het bestaan van dezen ongelukkige hing dus af van een gebrek van vorm by het eerste vonnis.

Men mag dit een nieuw pleidooi voor de afschaffing der doodstraf noemen, welke door het Parlement van Italië, met eene groote meerderheid van stemmen gedekreteerd is geworden.

Men leest in het *Journal de Charleroi*: a Wy vernemen te mogen aankondigen dat de verdachte poogt der moord van Favorites, by Landreies, zich onder de hand der justitie bevindt. Hy moet donderdag aengehooven zyn; hy is een bloedverwant der vrouw Languillière.

De ontleding schynt bewezen te hebben dat de slagen zyn toegebracht geworden met de linker hand; deze omstandighelheit heeft, zegt men, op hem de aandacht der justitie getrokken. Men voegt er by, doch dit waerborgen wy niet, dat de plichtige alles bekent. De staet der vrouw die overleef is nog al voldoende en men verhoopt haer in het leven te houden.

Brand te Oostende.

Eene depeche uit Oostende, 26 maart s'avonds, meldt het volgende:

« Het arsenal, een afzonderlyk liggende gebouw der staet van den zeyden weg, is afgebrand. »
 « Al de poeringen, aengewenl om den brand te bluschen, waren vruchteloos. Het gansche materieel is vernield. De schade is aanzienlyk. »
 Eene tweede depeche meldt het volgende:

« Het arsenal is geheel afgebrand. »
 « De dikke muren alleen zyn staende gebleven. »
 « De aanpalende huizen zyn kunnen behouden worden. »
 « General Aully is dezes avond hier uit Brugge aengekomen. »
 « M. Van Ingelhem, burgemeester, is het eerst naar het toneel der ramp aengekomen. »
 « M. Mutton, kapitein-bewaerder van het arsenal, is gekwetst. »

Gemeente-raed van Tongeren.

De gemeente-raed zal zich toekomstend vrydag, 31 maert, om 5 uren 's avonds, in openbare zitting vergaderen. De voorwerpen van het dagorde zyn:

1° Installatie van M. V. Renard Stas als lid van den gemeente-raed.

2° Subsidie voor het standbeeld van Ambiorix.

3° Reglement over het stads kerkhof.

4° Vastelling der begroeting van 1865 der gestichten van liefdadigheid.

Nogmaels een Doktor-vergiftiger.

Men leest in eene londensche korrespondentie van 25 maart:

« De bevolking van Glasgow is in opschudding ten gevolge der aenhouding en der gevangenzetting van doktor Pritchard, een voornaem geneesheer der stad, en vader van vijf kinderen. »

Zyne vrouw, wier gezondheid sedert eenigen tyd afnam, had hare moeder, mistress Taylour, welke Edinburg bewoonde, by zich onthouden. Deze overleed over dry weken plotseling. Daer zy 70 jaren oud was, werd hare dood aen eenen aanval van geraektheid toegeschreven.

« Mistress Pritchard, hare dochter, volgde haer spoedig in het graf. Haer lyk werd, door de zorgen van den overlevenden echtgenoot, nevens de stoffelyke overblyfselen der moeder bygezet, in den familiekerk der Edinburg. »

« Dewyl die dubbele gebrentens vermoeden deed ontstaan, werd doktor Pritchard, by zyne terugreis op den zeyden weg aengehooven. Echter verachtte men zyne gevangenschap, want het publi'c heeft niet veel geloof aen zyne schuldigheid. Er werden zorgvulge opzoekingen in zyne wooning gedaen. Men legde de

regel op de uitgangen der vertrekken, waerin zyne geneesmiddelen opgesloten waren. Er werd een wachter in zyn huis geplaatst. Eendlyk werden er twee geneesheeren gederogereerd om de lyken te doen ontgraven en dezelve te schouwven. »

« P. S. — Er heeft zich eene belangryke episode in deze zaak opgedaan. Zekere vrouw Nab, als wasseresse in het huis van M. Pritchard geplaatst, heeft verklaerd, dat zy in den loop van verleden zomer vermoedens had opgevat ophichtens betrekkingen welke er tusschen den doktor en de kammerier, een 18jarig meisje, geboortig te Islay, bestonden. »

« Zy gaf hare opmerkingen te kennen aen dit meisje, Mary M'Leod genaemd, en bedreefde haer alles aen mistress Pritchard te zullen ontdekken. Deze bekende alstoen, onder voorwaerde van geheimhouding, hare betrekkingen met haer meester. In de maend april werd zy zekelyk. De doktor verzorgde haer teid rijk. Naer de vrouw Nab kon overleeden, waren die feiten door mistress Pritchard niet gekend. »

« Op het einde des jaers hadden die minne betrekkingen haren loop gehad, en verhaalde het meisje M'Leod aen de vrouw Nab, dat mistress Pritchard onverwachts in eene der kamers van het huis was getreden en zy den meester en de dienstmeid te samen zynde betrapt. »

« De kammerier had geene inheltingen aen de vrouw Nab gegeven over de wyze waarop de zaak geregeld was. E. hier bleef het meisje in hare dienst en hare gezegden gaven, doch niet dandelyk te verstaan, dat hare vroegere betrekkingen niet afgebroken waren. »

« De vrouw Nab verklaert overigens, dat het meisje M'Leod haer behaede malen gepoocht heeft, dat in dien mistress Pritchard kwam te sterven, zy haer wel zou kunnen vervangen. Dit meisje klopde zeer veel en men kon niet allyd gelooven wat zy zegde. »

« Onmiddellyk na het onderhoor van de vrouw Nab hebben kapitein M'Call en doktor M'Leod zich naar de wooning van M. Pritchard begeven, waerna zy de aenhouding der kammerier hebben bevolen. »

« Doktor Pritchard blyft in de plaats waerin hy is opgesloten, eene kalme houding bewaren en schynt verzekerd te zyn zyne onschuld te zien zegen. Van een andere kant heeft de familie van wyle mistress Pritchard doen kennen, dat zy geen boegenamd vermoeden tegen hem heeft, en dat hy zeer gelukkig met zyne vrouw leefde. »

« Het meisje M'Leod heeft by hare opspuiting veel gewend en een zeer onrustigen nacht doorgemaakt. Zy is zeer magt, roodhaarig en verre van schoon te zyn. Verleden donderdag werd zy vooral onderhoord over den gezondheidstoestand van mistress Pritchard sedert het tydstip waarop zy in dienst die dame getreden is. Na het verhoor heeft men haer toegelaten naar de wooning van den doktor terug te keeren. Verleden vrydag moet zy eene tweede maal onderhoord zyn. »

« De geneesheeren, naar Edinburg gezonden om de lyken te doen ontgraven en dezelve te onderzoeken, hebben hun verslag nog niet opgemaakt. Zy zyn op dit oogenblik bezig met den inoud der magt te ontleden. »

« De opzoekingen der politie hebben tot de ontdekking geleid van een meuzen getuige, wans verklaring schynt belangryk te zullen zyn. »

Hof van assisen van Limburg.

De zesde van het hof van assisen van Limburg is gisteren maendag te Tongeren geopend onder voorzitterschap van M. Ruys de Beerenbrouck, raedsheer by het hof van beroep van Luik.

De eerste zaak die opgeroepen werd is eene beschuldiging van vr. willigen kindermoord ten laste van de genaemde Maria Deckers, dienstmeid te St-Truiden. De heligte, die in bekendenis was, is niet veel talent verdedigd geworden door M. Croonenberghs, jonge advokaat van het gerechtshof van Hasselt. Door den jury pliglig verklaerd is zy tot de dood veroordeeld.

Heden zyn verschenen voor de assisen de gebroeders Hermanus en Lambertus Paradis van Neerglabbeek, beschuldigt van moord. Deze zaak zal twee dagen duren. De heligiten zullen verdedigd worden door M. den advokaet Meyers.

Men schryft uit Diest: De genaemde Saenen, metsersgast had over enige dagen het ongeluk zyn vrouw door eene schielike dood te verliezen. Zy liet hem 5 kleine kinderen achter.

Sedert dit noodlottig oogenblik verloor Saenen, die allyd een werkzaam arbeider geweest was, geheel den moed, en zyne geestvermogens verslapten zeer spoedig.

Dezes morgend vond men den ongelukkige in zyne wooning opgehangen.

Wanhoop en geestverdustering hebben hem tot dit besluit gedreeven.

— Over een jaer kreeg een inwooner der gemeente Gheel, Jan Vanstruy, eenen brief, die meer dan een jaer onderwege gebleven was, van zynen zoon Victor, die hem meldde dat hy in het leger der zuiderlyken in Amerika had dienst genomen, en reeds tot den graad van eersten lieutenant was opgeklimmen. De jongeling beloofde toen by elke gelegenheid aen zyne ouders te schryven, en hun zelfs, als hy kans zag, een gedeelte van zyn groot traktement te laten toekomen. Verleden zondag ontvingen die ouders eenen brief van eenen werkkapitein, waerin deze hun liet weten, dat hun zoon in eene der veldslagen van de Zuiderlyken over ontrent een half jaer gesneveld was.

— Men schryft uit Luik, 25 maart:

Men heeft eergisteren uit de Maer het lyk gebaeld van den genaenden Andre Simonis, wapenmaker, woonende te Bressoux. Men denkt dat hier eene misdaed is gepleegd, want zyn hoofd was sterk verbruyeld en eene som van 80 fr. was ut zynen zak geroefl.

— Terwyl sommige bladen in Belg., den waren toestand van Mexico nog willen vercloemen, komen nu ook de dutsche bladen op hunne beurt berestigen wat de belgische vrywilligers reeds sedert lang hebben geschreven.

— In een café van Montplucher heeft een professor van het billardspel 1022 caramboles gemaakt zonder er eenen te missen, en zoude er waerschyndlyk meer gemaakt hebben had hy van vermoedelyk het spel niet moeten staken.

— Maendag avond heeft lord Palmerston in het Lagerhuis een gevaerlyken val gedaen. Toen hy de deur wilde uitgaan, stootte iemand zoo geweldig tegen de deur dat de edele lord omviel; men raapte hem terstond op. Hy was niet gewond; hy is teruggekeerd in de zaal waer hy in slaap vielen met ontwaekte, dan toen de debatten g'eindigd waren. Men is verwondert dat de lord, met tegenstaende zyn hoogen ouderdom, zoo goed afgekomen is van dien slag.

Politieke verrekkyer.

Het *Mad le Monde* heeft, over dry dagen, eene briefwisseling uit Roomen medegedeeld welke grooten indruk te Parys verwykt heeft. Men sprak in deze briefwisseling van een tweede bezock afgelegd door M. de Sartiges in het Vatikaan, en waerby de fransche gezant nogmaels den Heiligen Vader zou verwittigd hebben van het inzicht des keizers van zyne troepen uit Roomen terug te trekken. De Paus zou volgender wyze hierop geantwoord hebben:

« Welnu, roept uwe troepen terug; roept ze morgm terug, indien gy het gord vindt, maer s' bedreyt niet aenhouden. Doet *serrons* wat gy s' doen wilt? »

« Het is moerjelyk, vroegt de correspondent eby, de eeltheit dezer woorden te waerborgen. Byaldien zy uitgesproken zyn geworden, is het zeker dat de zin dien zy uitdrukken volkomen overeenstemt met den toestand des Pauzes tegenover het fransche gouvernement van zoo haest er kwestie is de conventie van den 15 September als ernstig te aanzien. Deze conventie, is, naar de bekenenis der revolutionnaren, het wapen dat bestemd is om het tydelyk gezag om hals te brengen. In de oogen der katholieken, die in hunne waerderingen altoos met meer liefde te werk gien, brengt zy dit tydelyk gezag in eenen hopeboezen toestand en verplicht zy den Paus zich nogmaels uit Roomen te verbannen om niet genoodzaekt te zyn door de wapens eenen opstand te moeten dempen, die door den vromden zou zyn opgestookt, of om te beletten van zich te laten verjagen door een handvol muikers. De conventie heeft schoon te verpanden hetgeen men de eer van Frankryk noemt, ten einde de Piemontezen te pramen tot den eerbied der pauselyke grenzen, het blyft niet min klaerlykend dat de afzigt der Franschen eenen zulkdanigen toestand moet te wreeg brengen dat er aen Paus IX, slechts overblyft Roomen te verlaten ten einde de bloedstrooming te verhinderen en de weerdigheid even als de vryheid des Heiligen Stoels te vrywaren. »

Men begrypt den indruk door deze korrespondentie te Parys te wreeg gebaght, zoo zeer in de politieke als in de geestelyke wereld. Eerst was men, zoo't schynt, van gedacht, het blad eene waerschwuing te zenden; doch men heeft al ras bemerkd dat die akt van strengheid het doel niet zou bereiken dat men beoogde, en men heeft zich vergenoegd de tyding in de officiële dagbladen te doen logenstraffen. *Constitutionnel* herat heden eene nota in dien zin.